

विधान मंडळाच्या कार्यप्रणालीची पदव्युत्तर
अभ्यासक्रमाच्या विद्यार्थ्यांना माहिती देण्यासाठी
प्रशिक्षण वर्ग आयोजित करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग,
परिपत्रक क्रमांक बैठक २०११/प्र.क्र. ३०७/विशि-३,
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक :- ७ फेब्रुवारी, २०१२

प्रस्तावना :- संसदीय प्रशिक्षण केंद्राच्या माध्यमातून राज्यातील विद्यापीठांच्या सहकार्याने मुख्यत्वेकरून संसदीय लोकशाही दृढ करण्याच्या दृष्टीकोनातून विधान मंडळ सचिवालयाने संसदीय प्रशिक्षण केंद्राची कल्पना मांडली आहे. त्या अनुषंगाने राज्यातील विविध विद्यापीठांतील राज्यशास्त्र, समाजशास्त्र, अर्थशास्त्र व लोकप्रशासन या विभागा बरोबरच वृत्तपत्र विद्याविभागातील पदव्युत्तर विभागातील विद्यार्थी/प्राध्यापक यांना विधी मंडळ कार्यप्रणालीची माहिती देण्या संदर्भात प्रशिक्षण वर्ग आयोजित करण्याच्या दृष्टीने सर्वंकवपणे चर्चा करण्यासाठी विधान मंडळ सचिवालयाने दिनांक २३.११.२०११ रोजी राज्यातील सर्व अकृषी विद्यापीठांच्या कुलगुरुंची बैठक बोलाविली होती. सदर बैठकीत विद्यापीठांनी त्यांच्या स्तरावर पदव्युत्तर विद्यार्थ्यांना तसेच अध्यापकांना विधी मंडळ कार्यप्रणालीची माहिती देण्या संदर्भात प्रशिक्षण वर्ग आयोजित करावेत असा निर्णय घेण्यात आला आहे. त्यानुसार सर्व विद्यापीठांना खालीलप्रमाणे सूचना देण्यात येत आहेत.

परिपत्रक :- लोकशाही प्रथा, परंपरेविषयी जनतेमध्ये वाढत चाललेली नाराजी, मतदानासारख्या मुलभूत हक्कापासून वंचित होण्याची प्रकृती व संसदीय कामकाजाच्या अज्ञानातून निर्माण होणाऱ्या समस्या संपुष्टात आणण्याची आवश्यकता आहे. या करिता राज्यातील सर्व अकृषी विद्यापीठांनी त्यांच्या विद्यापीठात व संलग्नीत महाविद्यालयात पदव्युत्तर पदवी अभ्यासक्रमाचे शिक्षण घेत असलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी विधी मंडळ कार्यप्रणालीची माहिती देण्यासाठी सर्व अकृषी विद्यापीठांनी विधान मंडळ सचिवालयाच्या मदतीने प्रशिक्षण वर्ग आयोजित करावेत.

विद्यापीठांनी सदर प्रशिक्षण वर्गाच्या आयोजना संदर्भात विधान मंडळ सचिवालयाशी पत्रव्यवहार करून कार्यवाही करावी. या प्रशिक्षण कार्यक्रमासाठी विद्यापीठामार्फत नियुक्त केलेल्या समन्वयकांबरोबर वि. स. पागे संसदीय प्रशिक्षण केंद्राच्या संचालकांनी एकत्रितपणे चर्चा करून कार्यक्रमाची आखणी करावयाची आहे. विद्यापीठामार्फत आयोजित करण्यात येणाऱ्या प्रशिक्षण वर्गाची सर्व पदव्युत्तर अभ्यासक्रमाच्या विद्यार्थ्यांपर्यंत माहिती पोहचेल अशाप्रकारे व्यवस्था करण्यात यावी. या प्रशिक्षण वर्गात राज्यशास्त्र, समाजशास्त्र, अर्थशास्त्र व लोकप्रशासन या विभागा बरोबरच वृत्तपत्र विद्याविभाग या विविध विभागातील अध्यापकांनाही समाविष्ट करण्यात

यावे, जेणेकरून त्याचा लाभ त्यांना विद्यार्थ्यांना शिक्षण देण्यासाठी होऊ शकेल. तसेच अन्य अभ्यासक्रम शाखेतील पदव्युत्तर विद्यार्थ्यांनाही प्रशिक्षण देण्याबाबत विद्यापीठांनी निश्चितपणे विचार करावा.

प्रस्तावित संसदीय प्रशिक्षण वर्गात दिल्या जाणाऱ्या प्रशिक्षणातून विद्यार्थ्यांना राज्याच्या विधान मंडळात कशाप्रकारे कामकाज चालते, कायदे/अर्थसंकल्प कशाप्रकारे तयार होतात, राज्यातील जनतेच्या समस्यांकडे शासनाचे लक्ष वेधण्यासाठी लोकप्रतिनिधींकडे कोणती संसदीय साधने उपलब्ध असतात, त्यांचा वापर लोकप्रतिनिधी कशाप्रकारे करतात याबाबतची माहिती विद्यार्थ्यांना मिळणार आहे. या प्रशिक्षणाचा उपयोग एक चांगला नागरिक/जागरूक मतदार घडण्यास मदत होणार आहे. याकरिता विद्यापीठांनी या प्रशिक्षणाचे जास्तीत जास्त व टप्प्याटप्प्याने वर्ग आयोजित करून विद्यार्थ्यांना त्याचा लाभ घेण्यासाठी संधी उपलब्ध करून द्यावी.

विद्यापीठांनी या प्रशिक्षण वर्गास प्रशिक्षण देण्यास उपस्थित राहणाऱ्या व्याख्यात्यांची निवासाची, जेवणाची व वाहनाची व्यवस्था करावी. तसेच सदर प्रशिक्षणास उपस्थित राहणाऱ्या विद्यार्थ्यांच्या निवासाची व जेवणाची व्यवस्था विद्यापीठांनी करावी. या कार्यक्रमासाठी सभागृह उपलब्ध करून देणे, सभागृहातील कामकाजाची आखणी करणे, व्यासपीठ आदी सर्व बाबी विद्यापीठांनी पहावयाच्या आहेत. मान्यवरांच्या येण्या जाण्याच्या व मानधनाच्या खर्चाचा प्रश्न उपस्थित झाल्यास तो विद्यापीठांनी करावा. सदर प्रशिक्षण वर्गासाठी येणारा खर्च विद्यापीठांनी विद्यापीठ निधीतून करावयाचा असून शासनाकडून यासाठी कोणत्याही प्रकारचे अनुदान मिळणार नाही.

हे परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेतांक क्रमांक २०१२०२०७०८४७२३२३००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने

(प्र. गि. कानडे)
कार्यासन अधिकारी

प्रति,

प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधान मंडळ सचिवालय, विधान भवन, मुंबई

कुलगुरु, सर्व अकृषी विद्यापीठे,

कुलसचिव, सर्व अकृषी विद्यापीठे,

भा. राज्यपाल तथा कुलपतींचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई-३५

भा. मंत्री (उ.व तं. शि.) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई

भा. राज्य मंत्री (उ.व तं. शि.) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई

प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई

उप सचिव (विशि), उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई

निवड नस्ती (विशि-३)